

2000

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

**European Charter
for Regional
or Minority Languages**

**Charte européenne
des langues régionales
ou minoritaires**

Strasbourg, 5.11.92

**GREEK VERSION
UNOFFICIAL TRANSLATION**

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Περιφερειακές ή Μειονοτικές Γλώσσες

Στρασβούργο, 2.10.1992

Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών/148

Προοίμιο

Τα κράτη Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που υπογράφουν την παρούσα.

Θεωρώντας ότι σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι να επιτύχει μεγαλύτερη ενότητα ανάμεσα στα μέλη της, ειδικότερα προς τον σκοπό διασφάλισης και πραγματοποίησης των ιδανικών και αρχών που είναι η κοινή τους κληρονομιά.

Θεωρώντας ότι η προστασία των ιστορικών περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών της Ευρώπης, μερικές από τις οποίες βρίσκονται σε κίνδυνο ολικής εξαφάνισης, συμβάλλει στην διατήρηση και ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού πολιτιστικού πλούτου και παραδόσεων.

Θεωρώντας ότι το δικαίωμα χρήσης μιας περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας στην ιδιωτική και δημόσια ζωή είναι ένα αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα που είναι σύμφωνο με τις αρχές που εμπεριέχονται στην Διεθνή Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα, και σύμφωνα με το πνεύμα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Αναφερόμενοι στην εργασία που επιτελείται εντός της ΔΑΣΕ (Διάσκεψη για την Ασφάλεια και την Συνεργασία στην Ευρώπη) και ειδικά στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του 1975 και το έγγραφο της Συνάντησης της Κοπενχάγης του 1990.

Τονίζοντας την αξία της "διαπολιτισμικότητας" και της πολυγλωσσίας και θεωρώντας ότι η προστασία και η ενθάρρυνση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών δεν θα πρέπει να είναι εις βάρος των επίσημων γλωσσών και της ανάγκης να μαθευτούν.

Συνειδητοποιώντας ότι η προστασία και η προώθηση των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών στις διαφορετικές χώρες και περιοχές της Ευρώπης αντιπροσωπεύουν μια σημαντική συμβολή στην οικοδόμηση μιας Ευρώπης βασισμένης πάνω στις αρχές της δημοκρατίας και της πολιτισμικής ποικιλίας εντός του πλαισίου της εθνικής κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ειδικές συνθήκες και ιστορικές παραδόσεις στις διαφορετικές περιοχές των Ευρωπαϊκών Κρατών.

Έχουν συμφωνήσει τα ακόλουθα:

Μέρος I - Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1 - Ορισμοί

Για τους σκοπούς αυτού του Χάρτη:

α. "περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες" σημαίνει γλώσσες που:

i. παραδοσιακά χρησιμοποιούνται εντός ενός δεδομένου εδαφικού χώρου ενός Κράτους από πολίτες που συνιστούν μια ομάδα αριθμητικά μικρότερη απ'ότι ο υπόλοιπος πληθυσμός του κράτους, και

ii. είναι διαφορετικές από την επίσημη γλώσσα(-ες) αυτού του Κράτους.

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

δεν περιλαμβάνει ούτε διαλέκτους της επίσημης γλώσσας(-ες) του Κράτους ούτε τις γλώσσες των μεταναστών.

β. "εδαφικός χώρος στον οποίο η περιφερειακή ή η μειονοτική γλώσσα χρησιμοποιείται" σημαίνει την γεωγραφική περιοχή στην οποία η ανωτέρω γλώσσα αποτελεί τον τρόπο έκφρασης ενός αριθμού ανθρώπων τέτοιου που να δικαιολογεί την υιοθέτηση των διαφόρων προστατευτικών μέτρων και μέτρων προώθησης που προβλέπονται σ' αυτό το Κεφάλαιο.

γ. "γλώσσες εκτός εδαφικού χώρου" σημαίνει γλώσσες που χρησιμοποιούνται από πολίτες του κράτους οι οποίες διαφέρουν από την γλώσσα ή τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται από τον υπόλοιπο πληθυσμό του Κράτους αλλά που, μολονότι παραδοσιακά χρησιμοποιούνται εντός του εδαφικού χώρου του Κράτους, δεν μπορούν να ταυτιστούν με μια συγκεκριμένη περιοχή αυτού.

Άρθρο 2 - Υποχρεώσεις

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει να εφαρμόσει τις Διατάξεις του Μέρους II για όλες τις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες που ομιλούνται εντός του εδαφικού του χώρου και οι οποίες υπάγονται στο ορισμό του άρθρου 1.

2. Αναφορικά με κάθε γλώσσα που εξειδικεύεται κατά τον χρόνο της προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 3, κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει να εφαρμόσει ένα ελάχιστο όριο τριανταπέντε παραγράφων ή υποπαραγράφων επιλεγμένων ανάμεσα στις διατάξεις του Μέρους III αυτού του Χάρτη, περιλαμβανομένων τουλάχιστον τριών επιλεχθεισών από ένα εκ των άρθρων 8 και 12 και μία από ένα εκ των άρθρων 9, 10, 11 και 13.

Άρθρο 3 - Πρακτικές ρυθμίσεις

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος θα εξειδικεύει στην πράξη προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης, κάθε περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, ή επίσημη γλώσσα η οποία χρησιμοποιείται λιγότερο ευρέως στο σύνολο ή μέρος του εδαφικού του χώρου, στο οποίο οι παράγραφοι που επιλέχθηκαν σύμφωνα με το Άρθρο 2, παράγραφος 2, θα ισχύουν.

2. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί, σε οποιονδήποτε μεταγενέστερο χρόνο, να γνωστοποιεί στον Γενικό Γραμματέα ότι αποδέχεται τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις διατάξεις οποιασδήποτε άλλης παραγράφου αυτού του Χάρτη που δεν εξειδικεύονται ήδη στην πράξη της προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης, ή ότι θα εφαρμόσει την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου σε άλλες περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή σε άλλες επίσημες γλώσσες οι οποίες χρησιμοποιούνται λιγότερο ευρέως στο σύνολο ή μέρος του εδαφικού του χώρου.

3. Οι υποχρεώσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο θα θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης και θα έχουν την ίδια ισχύ από την ημέρα κοινοποίησής τους.

Άρθρο 4 - Υπάρχον καθεστώς προστασίας

1. Τίποτα σ' αυτόν τον Χάρτη δεν θα ερμηνεύεται ότι περιορίζει ή θίγει οποιοδήποτε από τα δικαιώματα που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

2. Οι Διατάξεις αυτού του Χάρτη δεν θα επηρεάζουν οποιεσδήποτε ευνοϊκότερες διατάξεις που αφορούν το καθεστώς περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, ή το νομικό καθεστώς ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες που μπορεί να υπάρχουν σε ένα Συμβαλλόμενο Μέρος ή προβλέπονται από σχετικές διμερείς ή πολυμερείς διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο 5 - Υπάρχουσες υποχρεώσεις

Τίποτα σ'αυτόν τον Χάρτη δεν μπορεί να ερμηνεύεται ότι υποδηλώνει οποιοδήποτε δικαίωμα που αναφέρεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα ή που συνεπάγεται οποιαδήποτε πράξη που να συνιστά παραβίαση των σκοπών αυτού του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή άλλων υποχρεώσεων σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, περιλαμβανομένης και της αρχής της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών.

Άρθρο 6 - Πληροφόρηση

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να φροντίσουν ότι οι αρχές, οργανισμοί και άτομα που είναι επιφορτισμένα με την τήρηση των κανόνων της παρούσης έχουν ενημερωθεί για τα δικαιώματα και τα καθήκοντα που θεσπίζονται με αυτόν τον Χάρτη.

Μέρος II - Στόχοι και αρχές που επιδιώκονται σύμφωνα με το Άρθρο 2, παράγραφος 1

Άρθρο 7 - Στόχοι και αρχές

1. Όσον αφορά τις περιφερειακές και μειονοτικές γλώσσες, εντός των εδαφικών χώρων στους οποίους αυτές οι γλώσσες χρησιμοποιούνται και σύμφωνα με την θέση κάθε γλώσσας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα βασίζονται στις πολιτικές τους, την νομοθεσία τους και την πρακτική τους στους ακόλουθους στόχους και αρχές:

α. την αναγνώριση των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σαν έκφραση πολιτισμικού πλούτου.

β. το σεβασμό της γεωγραφικής περιοχής κάθε περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας ώστε να διασφαλιστεί ότι οι υπάρχουσες ή οι νέες διοικητικές διαιρέσεις δεν συνιστούν εμπόδιο στην εμπέδωση της σχετικής περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας.

γ. την ανάγκη για αποφασιστική δράση για να εμπεδωθούν οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες προκειμένου να διασφαλίσουν.

δ. την διευκόλυνση και/ή ενθάρρυνση της χρήσης περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, προφορικά και γραπτά, στη δημόσια και ιδιωτική ζωή.

ε. την διατήρηση και ανάπτυξη των δεσμών, στους τομείς που καλύπτονται από αυτόν τον Χάρτη, ανάμεσα σε ομάδες που χρησιμοποιούν μία περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα και άλλες ομάδες εντός του Κράτους που χρησιμοποιούν μια γλώσσα που χρησιμοποιείται με πανομοιότυπη ή παρόμοια μορφή, όπως και την καθιέρωση πολιτιστικών σχέσεων με άλλες ομάδες εντός του Κράτους που χρησιμοποιούν διαφορετικές γλώσσες.

στ. την παροχή κατάλληλων μορφών και μέσων για τη διδασκαλία και μελέτη περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε όλα τα κατάλληλα στάδια.

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

ζ. την παροχή διευκολύνσεων που να επιτρέπουν σε εκείνους που δεν ομιλούν μία περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα και ζουν στην περιοχή όπου αυτή χρησιμοποιείται να την μάθουν εάν το επιθυμούν.

η. την προώθηση της μελέτης και έρευνας των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε πανεπιστήμια ή ισότιμα ιδρύματα.

θ. την προώθηση κατάλληλων τύπων διακρατικών ανταλλαγών στους τομείς που καλύπτονται απ'αυτόν τον Χάρτη, για περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες που χρησιμοποιούνται κατά πανομοιότυπο ή παρόμοιο τρόπο σε δύο ή περισσότερα κράτη.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να εξαλείψουν αν δεν το έχουν ακόμα κάνει, οποιαδήποτε αδικαιολόγητη διάκριση, αποκλεισμό, περιορισμό ή προτίμηση που να έχει σχέση με την χρήση μιας περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας και αποσκοπεί στο να αποθαρρύνει ή να καταστήσει επισφαλή την διατήρηση ή καλλιέργειά της. Η υιοθέτηση ειδικών μέτρων προς όφελος περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών η οποία αποσκοπεί στο να προάγει την ισότητα ανάμεσα στους χρήστες αυτών των γλωσσών και τον υπόλοιπο πληθυσμό ή να λάβει υπ'όψιν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους δεν θεωρείται πράξη διάκρισης ενάντια στους χρήστες πιο ευρέως χρησιμοποιούμενων γλωσσών.

3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να προωθήσουν με κατάλληλα μέτρα την αμοιβαία κατανόηση ανάμεσα σε όλες τις γλωσσικές ομάδες της χώρας και ειδικότερα το να συμπεριληφθεί ο σεβασμός, η κατανόηση και η ανοχή σε σχέση με περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες ανάμεσα στους στόχους της μόρφωσης και της εκπαίδευσης που παρέχεται εντός των χωρών τους και η ενθάρρυνση των μέσων μαζικής ενημέρωσης να επιδιώκουν το ίδιο στόχο.

4. Στην διαμόρφωση της πολιτικής τους απέναντι στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λάβουν υπ'όψιν τους τις ανάγκες και τις επιθυμίες που εκφέρονται από τις ομάδες οι οποίες χρησιμοποιούν τέτοιες γλώσσες. Ενθαρρύνονται να συστήνουν επιτροπές, εφόσον είναι δυνατόν, προς τον σκοπό του να συμβουλευθούν τις αρχές σε όλα τα ζητήματα που αφορούν σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

5. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να εφαρμόζουν τηρουμένων των αναλογιών, τις αρχές που περιγράφονται στις παραγράφους 1 μέχρι 4 ανωτέρω για γλώσσες εκτός εδαφικού χώρου. Εν τούτοις όσον αφορά αυτές τις γλώσσες, η φύση και ο σκοπός των μέτρων που θα ληφθούν για να πάρει ισχύ αυτός ο Χάρτης θα διαμορφώνονται κατά τρόπο ελαστικό, λαμβανομένων υπ'όψιν των αναγκών και επιθυμιών και με σεβασμό προς τις παραδόσεις και τα χαρακτηριστικά των ομάδων που χρησιμοποιούν τις σχετικές γλώσσες.

Μέρος III

Μέτρα για την προώθηση της χρήσης περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών στη δημόσια ζωή σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που τέθηκαν στο Άρθρο 2, παράγραφος 2

Άρθρο 8 - Εκπαίδευση

1. Αναφορικά με την εκπαίδευση, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εντός του εδαφικού χώρου στον οποίο τέτοιες γλώσσες χρησιμοποιούνται, σύμφωνα με την κατάσταση κάθε μιας

από αυτές τις γλώσσες, και χωρίς βλάβη της διδασκαλίας της επίσημης γλώσσας(-ών) του Κράτους:

α. i. να καταστήσουν διαθέσιμη προσχολική εκπαίδευση στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να καταστήσουν διαθέσιμο ένα σημαντικό μέρος προσχολικής εκπαίδευσης για τις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

iii. να εφαρμόζουν ένα από εκείνα τα μέτρα που προβλέπονται στα υπό (i) και (ii) ανωτέρω τουλάχιστον σ'εκείνους τους μαθητές των οποίων οι οικογένειες το ζητούν και των οποίων ο αριθμός θεωρείται επαρκής, ή

iv. αν οι κρατικές αρχές δεν έχουν άμεση αρμοδιότητα στον τομέα της προσχολικής εκπαίδευσης, να ευνοούν και/ή να ενθαρρύνουν την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στις (i) και (ii) ανωτέρω.

β. i. να καθιστούν διαθέσιμη την στοιχειώδη εκπαίδευση στις αντίστοιχες περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να καθιστούν διαθέσιμο ένα σημαντικό κομμάτι της στοιχειώδους εκπαίδευσης στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

iii. να διασφαλίζουν μέσα στην στοιχειώδη εκπαίδευση, το ότι θα διδάσκονται οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες ως αναπόσπαστο κομμάτι του προγράμματος σπουδών, ή

iv. να εφαρμόζουν ένα από τα μέτρα που προβλέπονται στα (i) έως (iii) ανωτέρω τουλάχιστον σε εκείνους τους μαθητές των οποίων οι οικογένειες το ζητούν και των οποίων ο αριθμός θεωρείται επαρκής.

γ. i. να καθιστούν διαθέσιμη την μέση εκπαίδευση στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να καθιστούν διαθέσιμο ένα σημαντικό κομμάτι της μέσης εκπαίδευσης στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

iii. να διασφαλίζουν μέσα στην μέση εκπαίδευση, το ότι θα διδάσκονται οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες ως αναπόσπαστο κομμάτι του προγράμματος σπουδών, ή

iv. να εφαρμόζουν ένα από τα μέτρα που προβλέπονται στα (i) έως (iii) ανωτέρω τουλάχιστον σε εκείνους τους μαθητές οι οποίοι ή οι οικογένειές τους το ζητούν και των οποίων ο αριθμός θεωρείται επαρκής.

δ. i. να καθιστούν διαθέσιμη την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να καθιστούν διαθέσιμο ένα σημαντικό κομμάτι της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

iii. να διασφαλίζουν μέσα στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, το ότι θα διδάσκονται οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες ως αναπόσπαστο κομμάτι του προγράμματος σπουδών, ή

iv. να εφαρμόζουν ένα από τα μέτρα που προβλέπονται στα (i) έως (iii) ανωτέρω τουλάχιστον σε εκείνους τους μαθητές οι οποίοι ή οι οικογένειές τους το ζητούν και των οποίων ο αριθμός θεωρείται επαρκής.

ε. i. να καθιστούν διαθέσιμη πανεπιστημιακή ή άλλη ανώτερα εκπαίδευση σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να παρέχουν διευκολύνσεις για την μελέτη αυτών των γλωσσών ως γνωστικών αντικειμένων της πανεπιστημιακής και της ανώτερης εκπαίδευσης, ή

iii. αν, εξαιτίας του ρόλου του Κράτους σε σχέση με τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι υποπαράγραφοι (i) και (ii) δεν μπορούν να εφαρμοστούν, να ενθαρρύνουν και/ή να επιτρέπουν την προσφορά από το πανεπιστήμιο ή από άλλες μορφές ανώτερης εκπαίδευσης περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών ή διευκολύνσεων για την μελέτη αυτών των γλωσσών ως γνωστικά αντικείμενα της πανεπιστημιακής ή της ανώτερης εκπαίδευσης

στ. i. να φροντίζουν για την παροχή προγραμμάτων διαρκούς εκπαίδευσης και εκπαίδευσης ενηλίκων που να διδάσκονται κυρίως ή εξ ολοκλήρου στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να προσφέρουν τέτοιες γλώσσες ως γνωστικά αντικείμενα διαρκούς εκπαίδευσης ή εκπαίδευσης ενηλίκων, ή

iii. αν οι κρατικές αρχές δεν έχουν άμεση αρμοδιότητα στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, να ευνοούν και/ή ενθαρρύνουν την προσφορά τέτοιων γλωσσών ως γνωστικών αντικειμένων διαρκούς εκπαιδευσεως και εκπαιδευσεως ενηλίκων.

ζ. να κάνουν ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζουν την διδασκαλία της ιστορίας και του πολιτισμού που αντανακλάται στην περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα,

η. να παρέχουν την βασική και περαιτέρω εκπαίδευση των δασκάλων που απαιτείται για να εφαρμοστούν εκείνες από τις παραγράφους α έως ζ που αποδέχεται το Συμβαλλόμενο Μέρος,

θ. να συστήσουν μία εποπτική επιτροπή ή επιτροπές που να είναι αρμόδια(-ες) για τον συντονισμό των μέτρων που λαμβάνονται και της προόδου που επιτυγχάνεται για την εισαγωγή ή την ανάπτυξη της διδασκαλίας της περιφερειακής ή της μειονοτικής γλώσσας και για την σύνταξη περιοδικών αναφορών των συμπερασμάτων τους, τα οποία θα δημοσιοποιούνται.

2. Όσον αφορά την εκπαίδευση και αναφορικά με τους εδαφικούς χώρους εκτός από εκείνους όπου οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες παραδοσιακά χρησιμοποιούνται, τα Συμβαλλόμενα Μέρη, εφόσον ο αριθμός των χρηστών μιας περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας το δικαιολογεί, να επιτρέπουν, να ενθαρρύνουν ή να παρέχουν διδασκαλία στην περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα ή της περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας σε όλα τα σχετικά στάδια της εκπαίδευσης.

Άρθρο 9 - Δικαστικές αρχές

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, όσον αφορά εκείνες τις δικαστικές περιφέρειες στις οποίες ο αριθμός κατοίκων που χρησιμοποιεί τις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες δικαιολογεί τα μέτρα που εξειδικεύονται παρακάτω, σύμφωνα με την κατάσταση κάθε μιας απ'αυτές τις γλώσσες και υπό τον όρο ότι η χρήση αυτών των διευκολύνσεων που προσφέρονται στην παρούσα παράγραφο δεν θεωρείται από τον δικαστή ότι παρακωλύει την ορθή απονομή δικαιοσύνης:

α. στις ποινικές διαδικασίες:

i. να εξασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια, με αίτηση ενός εκ των μερών, θα διεξάγουν τις διαδικασίες στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, και/ή

ii. να εγγυώνται στον κατηγορούμενο το δικαίωμα χρήσης της περιφερειακής ή μειονοτικής του/της γλώσσας, και/ή

iii. να εξασφαλίζουν ότι αιτήσεις και αποδείξεις, είτε γραπτές είτε προφορικές, δεν θα θεωρούνται απαράδεκτες μόνον επειδή διατυπώθηκαν σε μία περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, και/ή

iv. να προσάγουν, εφόσον ζητηθεί, έγγραφα που έχουν σχέση με νομικές διαδικασίες στην σχετική περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα,

αν είναι αναγκαίο με την χρήση διερμηνέων και μεταφράσεων που να μην συνεπάγονται επιπλέον έξοδα για τα πρόσωπα στα οποία αφορούν.

β. στις αστικές διαδικασίες:

i. να εξασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια, με αίτηση ενός εκ των μερών, θα διεξάγουν τις διαδικασίες στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, και/ή

ii. να επιτρέπουν, όποτε ένας διάδικος πρέπει να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον ενός δικαστηρίου, αυτός ή αυτή να μπορεί να χρησιμοποιεί την περιφερειακή ή μειονοτική του/της γλώσσα χωρίς εκ τούτου να προκύπτει δαπάνη γι'αυτόν/ήν, και/ή

iii. να επιτρέπει να προσάγονται έγγραφα και αποδείξεις στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες,

αν είναι δυνατόν με την χρήση διερμηνέων και μεταφράσεων.

γ. σε διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων που αφορούν διοικητικά θέματα:

i. να εξασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια, με αίτηση ενός εκ των μερών, θα διεξάγουν τις διαδικασίες στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, και/ή

ii. να επιτρέπουν, όποτε ένας διάδικος πρέπει να εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον ενός δικαστηρίου, αυτός ή αυτή να μπορεί να χρησιμοποιεί την περιφερειακή ή μειονοτική του/της γλώσσα χωρίς εκ τούτου να προκύπτει δαπάνη γι'αυτόν/ήν, και/ή

iii. να επιτρέπει να προσάγονται έγγραφα και αποδείξεις στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, αν είναι δυνατόν με την χρήση διερμηνέων και μεταφράσεων.

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

δ. να παίρνουν μέτρα που να διασφαλίζουν ότι η εφαρμογή των υπο-παραγράφων (i) και (iii) των παραγράφων β και γ ανωτέρω και οποιαδήποτε αναγκαία χρήση μεταφραστών και μεταφράσεων εγγράφων δεν συνεπάγεται επιπλέον έξοδα για τα πρόσωπα στα οποία αφορούν.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν:

α. να μην αρνούνται την ισχύ νομικών εγγράφων που συντάχθηκαν εντός τους Κράτους μόνον επειδή γράφτηκαν σε μια περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, ή

β. να μην αρνούνται την ισχύ, ανάμεσα στα μέρη, νομικών εγγράφων που συντάχθηκαν εντός της χώρας μόνον επειδή γράφτηκαν σε μια περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, και να διασφαλίζουν ότι μπορεί να γίνει επίκληση αυτών κατά ενδιαφερόμενων τρίτων μερών που δεν είναι χρήστες αυτών των γλωσσών υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο του εγγράφου γνωστοποιείται σ'αυτούς από το πρόσωπο(-α) που το επικαλούνται, ή

γ. να μην αρνούνται την ισχύ, ανάμεσα στα μέρη, νομικών εγγράφων που συντάχθηκαν εντός της χώρας μόνον επειδή γράφτηκαν σε μια περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα.

3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να καθιστούν διαθέσιμα στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες τα πιο σπουδαία κρατικά νομοθετημένα κείμενα και εκείνα που έχουν σχέση ιδιαίτερα με χρήστες αυτών των γλωσσών, εκτός αν προσφέρονται με άλλον τρόπο.

Άρθρο 10 - Διοικητικές αρχές και δημόσιες υπηρεσίες

1. Εντός των διοικητικών περιφερειών του Κράτους στις οποίες ο αριθμός κατοίκων που είναι χρήστες περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών δικαιολογεί τα μέτρα που εξειδικεύονται παρακάτω και σύμφωνα με την κατάσταση κάθε γλώσσας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εφόσον αυτό είναι δυνατόν:

α. i. να διασφαλίζουν ότι οι διοικητικές αρχές χρησιμοποιούν τις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να διασφαλίζουν ότι εκείνοι εκ των αξιωματούχων τους οι οποίοι έχουν επαφή με το κοινό να κάνουν χρήση των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών στις σχέσεις τους με άτομα που αναφέρονται ενώπιόν τους σ'αυτές τις γλώσσες, ή

iii. να διασφαλίζουν ότι οι χρήστες περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών μπορούν να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές αιτήσεις και να λαμβάνουν απάντηση σ'αυτές τις γλώσσες, ή

v. να διασφαλίζουν ότι οι χρήστες περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών μπορούν νομίμως να υποβάλουν ένα έγγραφο σ'αυτές τις γλώσσες.

β. να καθιστούν διαθέσιμα ευρέως χρησιμοποιούμενα διοικητικά κείμενα και φόρμες για τον πληθυσμό σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες ή και δίγλωσσα.

γ. να επιτρέπουν στις διοικητικές αρχές να συντάσσουν κείμενα σε μία περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα.

2. Όσον αφορά τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στον εδαφικό χώρο των οποίων ο αριθμός των κατοίκων που είναι χρήστες περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών είναι τέτοιος που να

δικαιολογεί τα μέτρα που εξειδικεύονται παρακάτω, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να επιτρέπουν και/ή να ενθαρρύνουν:

α. την χρήση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών εντός της αρμοδιότητας της περιφερειακής ή τοπικής αρχής,

β. την δυνατότητα για χρήστες περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές αιτήσεις σ'αυτές τις γλώσσες,

γ. την δημοσίευση από τις περιφερειακές αρχές των επισήμων εγγράφων τους επίσης στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες,

δ. την δημοσίευση από τις τοπικές αρχές των επισήμων εγγράφων τους επίσης στις σχετικές περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες,

ε. την χρήση από τις περιφερειακές αρχές περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε συζητήσεις στις συνελεύσεις τους, χωρίς να αποκλείουν, εντούτοις, την χρήση της επίσημης γλώσσας(-ών) του Κράτους,

στ. την χρήση από τις τοπικές αρχές περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε συζητήσεις στις συνελεύσεις τους, χωρίς να αποκλείουν, εντούτοις, την χρήση της επίσημης γλώσσας(-ών) του Κράτους,

ζ. την χρήση ή υιοθέτηση, εφόσον είναι αναγκαίο σε συνάρτηση με το όνομα στην επίσημη γλώσσα(-ες), παραδοσιακών και ορθών τύπων τοπωνυμίων σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

3. Όσον αφορά σε δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται από τις διοικητικές αρχές ή άλλα πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό τους, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εντός του εδαφικού χώρου στο οποίο χρησιμοποιούνται περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, σύμφωνα με την κατάσταση κάθε γλώσσας και εφόσον αυτό είναι λογικά δυνατόν:

α. να διασφαλίζουν ότι οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες χρησιμοποιούνται κατά την παροχή της υπηρεσίας, ή

β. να επιτρέπουν σε χρήστες των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών να υποβάλουν ένα αίτημα και να λαμβάνουν απάντηση σ'αυτές τις γλώσσες, ή

γ. να επιτρέπουν σε χρήστες περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών να υποβάλουν ένα αίτημα σ'αυτές τις γλώσσες.

4. Αποσκοπώντας να θέσουν σε ισχύ εκείνες τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 που έγιναν αποδεκτές από αυτά, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να λάβουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα.

α. μετάφραση ή ερμηνεία στο βαθμό που απαιτείται,

β. πρόσληψη και όπου είναι αναγκαίο εκπαίδευση των αξιωματούχων και άλλων δημοσίων υπαλλήλων που απαιτούνται,

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

γ. συμμόρφωση όσο το δυνατόν με τα αιτήματα, από δημόσιους υπαλλήλους οι οποίοι έχουν γνώση μιας περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας να διορίζονται στον εδαφικό χώρο όπου αυτή η γλώσσα χρησιμοποιείται.

5. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να επιτρέπουν την χρήση ή υιοθέτηση οικογενειακών ονομάτων στην περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, μετά από αίτηση εκείνων τους οποίους αφορούν.

Άρθρο 11 - Μέσα Ενημέρωσης

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, για τους χρήστες των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών εντός των εδαφικών χώρων στους οποίους αυτές οι γλώσσες ομιλούνται, σύμφωνα με την κατάσταση κάθε γλώσσας, στην έκταση που οι δημόσιες αρχές, ευθέως ή εμμέσως, έχουν αρμοδιότητα, έχουν δύναμη ή παίζουν ένα ρόλο σ' αυτόν τον τομέα, και σεβόμενοι τις αρχές της ανεξαρτησίας και αυτονομίας των μέσων ενημέρωσης:

α. στην έκταση που το ραδιόφωνο και η τηλεόραση εκτελούν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας:

i. να διασφαλίζουν την δημιουργία τουλάχιστον ενός ραδιοφωνικού σταθμού και ενός τηλεοπτικού καναλιού σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την δημιουργία τουλάχιστον ενός ραδιοφωνικού σταθμού και ενός τηλεοπτικού καναλιού σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

iii. να διασφαλίζουν επαρκώς ότι οι παρουσιαστές προσφέρουν προγράμματα στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

β. i. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την δημιουργία τουλάχιστον ενός ραδιοφωνικού σταθμού σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την εκπομπή ραδιοφωνικών προγραμμάτων στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες σε τακτική βάση.

γ. i. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την δημιουργία τουλάχιστον ενός τηλεοπτικού καναλιού σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, ή

ii. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την εκπομπή ραδιοφωνικών προγραμμάτων στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες σε τακτική βάση.

δ. να ενθαρρύνουν και/ή διευκολύνουν την παραγωγή και διανομή ακουστικών και οπτικοακουστικών έργων σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

ε. i. να ενθαρρύνουν και/ή διευκολύνουν την δημιουργία και/ή διατήρηση τουλάχιστον μιας εφημερίδας στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

ii. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την δημοσίευση δημοσιογραφικών άρθρων στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες σε τακτική βάση.

στ. i. να καλύπτουν το επιπλέον κόστος εκείνων των μέσων ενημέρωσης που χρησιμοποιούν περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, όποτε ο νόμος προβλέπει οικονομική βοήθεια εν γένει για τα μέσα ενημέρωσης, ή

ii. να εφαρμόζουν τα υπάρχοντα μέτρα για οικονομική βοήθεια επίσης σε οπτικοακουστικά προϊόντα στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

ζ. να υποστηρίζουν την εκπαίδευση δημοσιογράφων και λοιπού προσωπικού για μέσα ενημέρωσης χρησιμοποιώντας περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να εγγυώνται την ελευθερία άμεσης λήψης ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών από γειτονικές χώρες σε μία γλώσσα που χρησιμοποιείται με πανομοιότυπο ή παρόμοιο τρόπο σε μια περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, και να μην αντιτίθεται στην αναμετάδοση ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών από γειτονικές χώρες σε τέτοια γλώσσα. Αναλαμβάνουν περαιτέρω να διασφαλίζουν ότι δεν θα τεθούν καθόλου περιορισμοί στην ελευθερία έκφρασης και ελεύθερης κυκλοφορίας της πληροφόρησης στο γραπτό τύπο σε μία γλώσσα που χρησιμοποιείται με πανομοιότυπο ή παρόμοιο τρόπο με μία περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα. Η άσκηση των ανωτέρω ελευθεριών, εφόσον φέρει εφ'αυτής καθήκοντα και υποχρεώσεις, μπορεί να υπόκειται σε τέτοιες διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή τιμωρίες που περιγράφονται στο νόμο και είναι απαραίτητοι σε μια δημοκρατική κοινωνία, προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, εδαφικής ακεραιότητας ή δημόσιας ασφάλειας, για την αποτροπή ταραχών ή εγκλημάτων, για την προστασία της υγείας ή των ηθών για την προστασία της φήμης ή των δικαιωμάτων άλλων, για την αποτροπή αποκάλυψης πληροφοριών που ελήφθησαν εμπιστευτικά, ή για την διατήρηση της εξουσίας και αμεροληψίας των δικαστηρίων.

3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να διασφαλίζουν ότι τα συμφέροντα των χρηστών περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών εκπροσωπούνται ή λαμβάνονται υπ'όψιν από εκείνες τις επιτροπές, που ιδρύονται σύμφωνα με το νόμο με την ευθύνη να εγγυώνται την ελευθερία και τον πλουραλισμό των μέσων ενημέρωσης.

Άρθρο 12 - Πολιτιστικές δραστηριότητες και διευκολύνσεις

1. Αναφορικά με πολιτιστικές δραστηριότητες και διευκολύνσεις - ιδιαίτερα βιβλιοθήκες, βιβλιοθήκες με βίντεο, πολιτιστικά κέντρα, μουσεία, αρχεία, ακαδημίες, θέατρα και κινηματογράφοι, όπως και καλλιτεχνική δουλειά και παραγωγή ταινιών, ομιλούσες μορφές πολιτιστικής έκφρασης, φεστιβάλ και βιομηχανίες πολιτισμού, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων την χρήση νέων τεχνολογιών - τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εντός του εδαφικού χώρου στον οποίο τέτοιες γλώσσες χρησιμοποιούνται και στην έκταση που οι κρατικές αρχές έχουν αρμοδιότητα, έχουν την εξουσία ή παίζουν ένα ρόλο σ'αυτό τον τομέα:

α. να ενθαρρύνουν τύπους έκφρασης και πρωτοβουλίας ειδικά σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες και να στηρίζουν τα διαφορετικά μέσα πρόσβασης στα έργα που γράφονται σ'αυτές τις γλώσσες,

β. να στηρίζουν τα διαφορετικά μέσα πρόσβασης σε άλλες γλώσσες έργων που γράφονται σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες βοηθώντας και αναπτύσσοντας τη μετάφραση, το μεταγλωττισμό, το μετα-συγχρονισμό και τον υποτιτλισμό,

γ. να στηρίζουν την πρόσβαση σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες έργων που γράφονται σε άλλες γλώσσες βοηθώντας και αναπτύσσοντας τη μετάφραση, το μεταγλωττισμό, το μετα-συγχρονισμό και τον υποτιτλισμό,

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

δ. να διασφαλίζουν ότι οι επιτροπές που είναι υπεύθυνες για την οργάνωση ή υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων διαφόρων ειδών χορηγούν τις κατάλληλες επιχορηγήσεις για την ενσωμάτωση της γνώσης και της χρήσης μειονοτικών ή περιφερειακών γλωσσών και πολιτισμών στις εκδηλώσεις που οργανώνουν ή στις οποίες προσφέρουν υποστήριξη,

ε. να προωθούν μέτρα που να διασφαλίζουν ότι οι επιτροπές που είναι υπεύθυνες για την οργάνωση ή υποστήριξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων διαθέτουν προσωπικό που χειρίζεται ευχερώς την σχετική περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα, όπως και την γλώσσα (-ες) του υπολοίπου πληθυσμού,

στ. να ενθαρρύνουν την απ'ευθείας συμμετοχή εκπροσώπων των χρηστών μιας δεδομένης περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας παρέχοντας διευκολύνσεις και προγραμματίζοντας πολιτιστικές δραστηριότητες,

ζ. να ενθαρρύνουν και/ή να διευκολύνουν την δημιουργία μιας επιτροπής ή επιτροπών που να είναι υπεύθυνες για την συλλογή, διατήρηση αντιγράφων και την παρουσίαση ή δημοσίευση έργων που γράφονται στις περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες,

η. εάν είναι αναγκαίο, να δημιουργούν και/ή να προωθούν και χρηματοδοτούν την μετάφραση και υπηρεσίες μελέτης ορολογίας, με ειδικότερο σκοπό την διατήρηση και ανάπτυξη της κατάλληλης διοικητικής, εμπορικής, οικονομικής, κοινωνικής, τεχνικής ή νομικής ορολογίας σε κάθε περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα.

2. Όσον αφορά εδαφικούς χώρους άλλους από εκείνους στους οποίους παραδοσιακά χρησιμοποιούνται οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εάν ο αριθμός χρηστών μιας περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας το δικαιολογεί, να επιτρέπουν, ενθαρρύνουν και/ή παρέχουν τις κατάλληλες πολιτιστικές δραστηριότητες και διευκολύνσεις σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο.

3. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να κάνουν την κατάλληλη νομοθετική πρόβλεψη, όσον αφορά την προαγωγή της πολιτιστικής πολιτικής στο εξωτερικό, σχετικά με περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες και τα πολιτιστικά στοιχεία που εμπεριέχουν.

Άρθρο 13 - Οικονομική και κοινωνική ζωή

1. Όσον αφορά τις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εντός όλης της χώρας:

α. να εξαλείφουν από την νομοθεσία οποιαδήποτε διάταξη απαγορεύει ή περιορίζει χωρίς δικαιολογημένο λόγο την χρήση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε έγγραφα σχετικά με την οικονομική ή κοινωνική ζωή, ειδικά σε συμβάσεις εργασίας και σε τεχνικά έγγραφα όπως οδηγίες για την χρήση προϊόντων ή εγκαταστάσεων,

β. να απαγορεύουν την περίληψη σε εσωτερικούς κανονισμούς εταιρειών και ιδιωτικών εγγράφων οποιωνδήποτε ρητρών αποκλεισμού ή περιορισμού της χρήσης περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας, τουλάχιστον ανάμεσα στους χρήστες της ίδιας γλώσσας,

γ. να αντιτίθενται σε πρακτικές που σχεδιάστηκαν για να αποθαρρύνουν την χρήση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε σχέση με οικονομικές ή κοινωνικές δραστηριότητες,

δ. να διευκολύνουν και/ή ενθαρρύνουν την χρήση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών με άλλα μέσα από εκείνα που εξειδικεύονται στις ανωτέρω υποπαραγράφους.

2. Αναφορικά με οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν, εφόσον οι κρατικές αρχές έχουν αρμοδιότητα, εντός του εδαφικού χώρου στον οποίο χρησιμοποιούνται οι περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες και εφόσον αυτό είναι λογικά εφικτό:

α. να περιλαμβάνουν στους οικονομικούς τους και τραπεζικούς κανονισμούς διατάξεις που να επιτρέπουν μέσω διαδικασιών σύμφωνων με την εμπορική πρακτική, την χρήση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών στην σύνταξη εντολών πληρωμής (επιταγών, συναλλαγματικών, κλπ) ή άλλων οικονομικών εγγράφων, ή, όπου είναι κατάλληλο να διασφαλίζουν την εφαρμογή τέτοιων διατάξεων,

β. στους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς άμεσα υπό τον έλεγχό τους (δημόσιος τομέας), να οργανώνουν δραστηριότητες που να προάγουν την χρήση περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών,

γ. να διασφαλίζουν ότι οι δομές κοινωνικής προστασίας όπως νοσοκομεία, γηροκομεία και πανσιόν ηλικιωμένων προσφέρουν την δυνατότητα υποδοχής και θεραπείας στην γλώσσα τους ατόμων που χρησιμοποιούν μία περιφερειακή ή μειονοτική γλώσσα τα οποία χρειάζονται φροντίδα λόγω ασθενούς υγείας, γηρατειών, ή και για άλλους λόγους,

δ. να διασφαλίζουν με τα κατάλληλα μέσα ότι οι οδηγίες ασφαλείας έχουν συνταχθεί σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες,

ε. να φροντίζουν η πληροφόρηση που παρέχεται από τις κρατικές αρχές αναφορικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών να διατίθεται σε περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες.

Άρθρο 14 - Διασυνοριακές ανταλλαγές

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν:

α. να εφαρμόζουν τις υπάρχουσες διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες που τα δεσμεύουν με τα Κράτη στα οποία η ίδια γλώσσα χρησιμοποιείται με πανομοιότυπο ή παρόμοιο τύπο, ή εάν είναι αναγκαίο να επιδιώκουν την σύναψη τέτοιων συμφωνιών, κατά τέτοιο τρόπο που να προωθούν επαφές ανάμεσα στους χρήστες της ίδιας γλώσσας σ'αυτά τα Κράτη στους τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της πληροφόρησης, της επαγγελματικής μόρφωσης και της διαρκούς εκπαίδευσης.

β. προς όφελος των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών, να διευκολύνουν και/ή προωθούν την διασυνοριακή συνεργασία, ειδικότερα ανάμεσα στις περιφερειακές ή τοπικές αρχές στον εδαφικό χώρο των οποίων η ίδια γλώσσα χρησιμοποιείται με πανομοιότυπο ή παρόμοιο τρόπο.

Μέρος IV - Εφαρμογή του Χάρτη

Άρθρο 15 - Περιοδικές αναφορές

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα υποβάλουν περιοδικά στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, κατά τρόπο που θα οριστεί από την Επιτροπή των Υπουργών, μια αναφορά σχετικά με την πολιτική τους που ακολουθείται σύμφωνα με το Μέρος II αυτού του Χάρτη και σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων του Μέρους II που έχουν αποδεχτεί. Η πρώτη αναφορά θα υποβάλλεται εντός του χρόνου που έπεται της θέσης σε ισχύ του Χάρτη αναφορικά με το Συμβαλλόμενο Μέρος στο οποίο αφορά, οι άλλες αναφορές ανά τριετία μετά την πρώτη αναφορά.
2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη καθιστούν τις δημοσιοποιούν.

Άρθρο 16 - Εξέταση των αναφορών

1. Οι αναφορές που υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης σύμφωνα με το άρθρο 15 θα εξετάζονται από μια επιτροπή ειδικών που συνίσταται σύμφωνα με το άρθρο 17.
2. Επιτροπές ή ενώσεις που έχουν συσταθεί νομίμως σε ένα Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να εξετασθούν από την επιτροπή των ειδικών για ζητήματα που έχουν σχέση με τις υποχρεώσεις που ανέλαβε αυτό το Συμβαλλόμενο Μέρος σύμφωνα με το Μέρος III αυτού του Χάρτη. Αφού ενημερώσει το Συμβαλλόμενο Μέρος, η επιτροπή των ειδικών μπορεί να λάβει υπ' όψιν αυτή την πληροφορία στην προετοιμασία της αναφοράς που εξειδικεύεται στην παράγραφο 3 παρακάτω. Αυτές οι επιτροπές ή ενώσεις, μπορούν να υποβάλουν περαιτέρω δηλώσεις αναφορικά με την πολιτική που ακολουθείται από ένα Συμβαλλόμενο Μέρος σύμφωνα με το Μέρος II.
3. Με βάση τις αναφορές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και την πληροφορία που αναφέρεται στην παράγραφο 2, η επιτροπή των ειδικών θα προετοιμάσει μια αναφορά για την Επιτροπή των Υπουργών. Αυτή η αναφορά θα συνοδεύεται από τα σχόλια που έχουν ζητηθεί να κάνουν τα Συμβαλλόμενα Μέρη και μπορούν να δημοσιοποιούνται από την Επιτροπή των Υπουργών.
4. Η αναφορά που αναφέρεται στην παράγραφο 3 θα περιέχει ειδικότερα τις προτάσεις της επιτροπής των ειδικών προς την Επιτροπή των Υπουργών για την προετοιμασία εκείνων των συστάσεων της τελευταίας επιτροπής προς ένα ή περισσότερα Συμβαλλόμενα Μέρη, που είναι αναγκαίες.
5. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα υποβάλει κάθε δύο χρόνια λεπτομερή αναφορά προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη.

Άρθρο 17 - Επιτροπή των ειδικών

1. Η επιτροπή των ειδικών θα συνίσταται από ένα μέλος ανά Συμβαλλόμενο Μέρος, διορισμένο από την Επιτροπή των Υπουργών από μία λίστα ατόμων αδιαμφισβήτητης ακεραιότητας και αναγνωρισμένων γνώσεων σχετικά με τα θέματα που αντιμετωπίζονται στον Χάρτη, που θα διορίζονται αντίστοιχα από το κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος.
2. Τα μέλη της επιτροπής θα διορίζονται για μια περίοδο έξι χρόνων και θα είναι εκλέξιμα για επαναδιορισμό. Ένα μέλος που δεν μπορεί να ολοκληρώσει την θητεία του θα αντικαθίσταται σύμφωνα με την διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 1 και το αντικαθιστόν μέλος θα ολοκληρώνει την θητεία του προκατόχου του.

3. Η επιτροπή των ειδικών θα υιοθετεί διαδικαστικούς κανόνες. Οι γραμματειακές υπηρεσίες της θα παρέχονται από τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Μέρος V - Τελικές διατάξεις

Άρθρο 18

Αυτός ο Χάρτης θα τεθεί για υπογραφή από τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Υπόκειται σε προσυπογραφή, αποδοχή ή έγκριση. Πράξεις προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης θα κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 19

1. Αυτός ο Χάρτης θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη μέρα του μήνα μετά την παρέλευση μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία κατά την οποία πέντε Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης εξέφρασαν την συναίνεσή τους να δεσμευτούν από τον Χάρτη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18.

2. Αναφορικά με οποιοδήποτε Κράτος μέλος που ακολούθως εκφράσει την συναίνεσή του να δεσμευτεί από αυτόν, ο Χάρτης θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη μέρα του μήνα μετά την παρέλευση μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία κατάθεσης της πράξης προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 20

1. Μετά την θέση σε ισχύ αυτού του Χάρτη, η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μπορεί να προσκαλεί οποιοδήποτε Κράτος μη μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης να προσχωρήσει σ' αυτό τον Χάρτη.

2. Όσον αφορά οποιοδήποτε προσχωρούν Κράτος, ο Χάρτης θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη μέρα του μήνα μετά την παρέλευση της περιόδου των τριών μηνών μετά την ημέρα κατάθεσης της πράξης προσχωρήσεως στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 21

1. Οποιοδήποτε Κράτος μπορεί, κατά τον χρόνο της υπογραφής ή κατά την κατάθεση της πράξης της προσυπογραφής, αποδοχής ή έγκρισης ή προσχώρησης να διατυπώσει μία ή περισσότερες επιφυλάξεις για τις παραγράφους 2 με 5 του Άρθρου 7 αυτού του Χάρτη. Καμία άλλη επιφύλαξη δεν μπορεί να γίνει.

2. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Κράτος που έχει διατυπώσει μία επιφύλαξη σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο μπορεί εν όλω ή εν μέρει να την αποσύρει με γνωστοποίηση που να απευθύνεται προς τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η διαγραφή θα ισχύσει από την ημέρα λήψης αυτής γνωστοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 22

1. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί καθ' οιονδήποτε χρόνο να καταγγείλει αυτό τον Χάρτη με γνωστοποίηση που να απευθύνεται προς τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

ΣΕΣ 148 - Ευρωπαϊκός Χάρτης για τις Μειονοτικές Γλώσσες, 1992

2. Αυτή η καταγγελία θα λαμβάνει ισχύ από την πρώτη ημέρα του μήνα μετά την παρέλευση μιας περιόδου έξι μηνών μετά την ημέρα λήψης της γνωστοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 23

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα γνωστοποιήσει στα Κράτη μέλη του Συμβουλίου και σε οποιοδήποτε Κράτος το οποίο έχει προσχωρήσει σ' αυτό τον Χάρτη:

- α. οποιαδήποτε υπογραφή,
- β. την κατάθεση οποιασδήποτε πράξης προσυπογραφής, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης,
- γ. οποιαδήποτε ημερομηνία θέσεως σε ισχύ αυτού του Χάρτη σύμφωνα με τα Άρθρα 19 και 20,
- δ. οποιαδήποτε γνωστοποίηση ελήφθη εις εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 2,
- ε. οποιαδήποτε άλλη πράξη, γνωστοποίηση ή πληροφορία σε σχέση με αυτό τον Χάρτη.

Προς πιστοποίηση των ανωτέρω, οι υπογράφωντες έχοντας πλήρη εξουσία εκπροσωπήσεως προς υπογραφή της παρούσας, υπέγραψαν αυτό τον Χάρτη.

Υπεγράφη στο Στρασβούργο στις 5 Νοεμβρίου 1992, στα Αγγλικά και Γαλλικά και των δύο κειμένων θεωρουμένων εξίσου αυθεντικών, σε ένα σώμα το οποίο θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα μεταβιβάσει επικυρωμένα αντίγραφα σε κάθε Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε οποιοδήποτε Κράτος που προσεκλήθη να προσχωρήσει σ' αυτό τον Χάρτη.

